

WERELDSCHOLEN

RICHT IN :

B R O N N E N

Het archief van Trudo Lambregs

Rik De Coninck, Amsab-ISC

De Katholieke Landelijke Jeugd

Trudo Lambregs (°1951) werkte in 1973 als pas afgestudeerd sociaal assistent voor de Katholieke Landelijke Jeugd (KLJ). Hij moest er de lokale groepen begeleiden in de gewesten Landen, Sint-Truiden, Borgloon en Bilzen. Als collega had hij er onder andere de huidige voorzitter van de Landelijke Vrouwengilde (KVLV) Carla Durllet en als voorzitter de huidige Vlaamse CD&V-volksvertegenwoordiger Jos De Meyer.

De KLJ was toen een organisatie met een 35.000 leden in Vlaanderen wat betekende dat er in bijna elk dorpje enkele tientallen leden waren; de KLJ stond open voor alle plattelandjongeren, ook zij die geen boer waren of zouden worden. Zo'n tien percent van de leden behoorde wel tot de groep jonge boeren; zij werden opgenomen in de Groene Kring, een organisatie die zowel onderdeel was van de KLJ als van de Boerenbond (BB). De Groene

Affiche van Wereldscholen (jaren 1970) waar Trudo Lambregs lid van was

Kring stond in voor de verdediging van de beroepsbelangen van jonge boeren en hun technische bijscholing. Naast de Groene Kring bood de KLJ ook nog andere diensten aan: de sport- en vendeliërgilden, de Landelijke Rijvereniging, de gezinsopleiding, culturele en vormingsactiviteiten, de soldatenwerking... Er was ook een Jong-KLJ voor de jongeren tussen veertien en zestien jaar, maar de eigenlijke leden waren zeventien jaar of ouder; de KLJ was dan ook een jongvolwassenenbeweging.

Deze jongeren hadden uiteraard veel aandacht voor de landbouwpolitiek; de onvrede over de Europese politiek bleef zeer groot na de massale boerenbetoging van 1971 en de KLJ had toen al vraagtekens bij de slaagkansen van een 'grondenbank' (een poging om onteigende boeren nieuwe gronden aan te bieden). Maar ook andere problemen kwamen aan bod: kredieturen, de oprukkende verstedelijking (in combinatie met de gesloten conservatieve mentaliteit op het platteland), de nationale politiek (de 30 miljard bijkomende legeruitgaven), de internationale politiek (vooral Chili en Zaire) en ontwikkelingshulp, waarbij vooral heil verwacht werd van de basisgemeenschappen in Latijns-Amerika.

Om deze geëngageerde opstelling te begrijpen moet men teruggaan naar 1969; toen werd er afgestapt van het overdreven aanbod van ontspanning en de nadruk op technische begeleiding ten voordele van een meer geëngageerde opstelling, van algemene vorming, van discussies over beroepsethiek. Het werken aan sociale veranderingen en een nieuw leefklimaat in het landelijke milieu moesten volgens

de KLJ gebeuren door de vorming van kernen via een langdurige intensieve kadervorming. Deze opstelling leidde tot scherpe meningsverschillen met de BB, die vond dat de groepswerking eerder in dienst moest staan van de vorming tot christen en gezinslid (met bijvoorbeeld verloofdenscursussen) dan tot sociale of politieke actie. De BB was trouwens een belangrijk geldschietter. In de loop van 1974 escaleerden de spanningen. Tegen een achtergrond van dalende ledenaantallen en hogere lidgelden werden enkele permanenten ontslagen, onder wie An De Wit, de nationaal verantwoordelijke van het ledenblad *Idee* en Maj Vermeiren, provinciaal permanente in Antwerpen. Een deel van de permanenten en van de lokale afdelingen protesteerde en eiste een grotere inspraak van de basis via beslissingsmacht van een uitgebreide provinciale raad, met mensen uit de lokale afdelingen. Ook het feit dat benoemingen van vrijgestelden van de KLJ verliepen via de personeelsdienst van de BB, werd bekritiseerd. Maar de BB werd vooral verweten dat hij wegens zijn economische belangen niet in staat was om de fundamentele oorzaken van de landbouwcrisis uit te leggen.

Het protest werd door de KLJ-leiding beantwoord met enkele bijkomende ontslagen; ook Trudo Lambregs kreeg zijn ontslag. De poging om een Democratische KLJ op te bouwen rond de ontslagen permanenten bleek al na enkele maanden niet vol te houden. Een eerste factor in die mislukking was intern, namelijk de spanning tussen progressieve christenen en marxisten. De tweede was extern: de BB die campagne voerde tegen de DKLJ.

Wereldscholen en het Centrum voor Vorming en Actie

Op het moment van zijn ontslag was Trudo Lambregs al een tijdje lid van Wereldscholen (WS). Op de Sociale Hogeschool in Heverlee was hij in contact gekomen met Frans Swartelé, die samen met Jef Ulburghs een van de oprichters van WS was. WS is als politiserende vormingsgroep ontstaan uit Gemeenschap en Ontwikkeling (G&O), die volksontwikkeling als een van de wegen naar 'bevrijding' beschouwde. Het concept van G&O had priester-stichter Ulburghs overgenomen van het Waalse Communauté et Développement, opgericht te Luik in 1968. Zijn sociaal en maatschappijkritisch engagement bracht hem in botsing met de kerkelijke overheid.

WS stelde zich tot doel een bijdrage te leveren tot een democratische samenleving met zelfbeheer op politiek, cultureel en economisch vlak (basissocialisme). De naam WS ontstond na 1970 toen men de nadruk ging leggen op de vorming van militanten enerzijds en de mogelijkheid voor mensen uit het arbeidersmilieu om een diploma te halen anderzijds (in 1973 ontstond hieruit de Arbeidersuniversiteit en een snelle evolutie tot kadervorming). In theorie zorgde WS voor de vorming en G&O voor de actie maar in de praktijk liepen beide door elkaar. Kort daarop verdween de benaming G&O. Na 1973 kwam er het Centrum voor Vorming en Actie (CVA) bij, ontstaan uit het afgescheurde linkse Jong-Davidsfonds; dit CVA nam de jongerenwerking van WS op zich.

Tijdens het enige congres van WS in 1975 werd de oorspronkelijke optie van een vormingsbeweging gedefinieerd als 'democratisch basissocialisme'. WS ging uit van maatschappelijke concrete problemen en werkte met vrijwilligers of animatoren om de specifieke bevolkingsgroepen te ondersteunen via initiatieven, acties en vorming. Het politiserend vormingswerk was gebaseerd op de werken van Paolo Freire (*De pedagogie van de onderdrukten*) en van Ivan Illich. De animatoren werden geacht kritische basisgroepen zodanig te begeleiden dat ze een actieve rol konden spelen op verschillende maatschappelijke domeinen en evolueren naar zelfbeheerende structuren.

Vanaf 1975 verloor de nationale werking aan invloed ten voordele van de plaatselijke werking of de basisgroepen. Dit vertaalde zich in lokaal vormingswerk rond de derde wereld, gastarbeiders, feminisme, buurtwerk, gezondheidszorg, wereldwinkels ... Het opzetten van zelfbeheerende alternatieven zoals buurtgezondheidscentra, doppersateliers, huurderscomités ... stond daarbij centraal. Er lag veel nadruk op de autonomie van deze initiatieven, om die reden werd het aantal vrijgestelden ook beperkt gehouden. Enkel in Limburg bereikte de beweging ook de dorpen, elders beperkte ze zich tot één of twee steden. WS nam het voortouw van het massaal Limburgs protest tegen de aanleg van de autosnelweg A24. Er was ook een duidelijke link met de wereldwinkels, WS zorgde voor de opleiding van de winkeliers. Begin jaren 1980 ontstond een discussie over de kandidatuur van Ulburghs op de lijst van de SP in het kader van de operatie Doorbraak. Kort daarop, in

1983, werd WS opgeheven. Het CVA wou een jongerenbeweging zijn, wat mislukte, want buiten Limburg was er maar weinig werking. Vanaf 1975 werkte Trudo bij het CVA in Zuid-Limburg. Als jongerenafdeling (16 tot 25 jaar) van WS streefde het CVA dezelfde doelstellingen na, namelijk 'politiserende vorming in basissocialistisch perspectief', waarbij basissocialisme stond voor socialisme van het zelfbeheer in onder meer het bedrijfsleven, het onderwijs, de nationale en lokale politiek, kortom in alle sectoren van de samenleving. Wegens de stijgende jeugdwerkloosheid werden doppersateliers opgericht waar het CVA kritische en creatieve vorming gaf (weven, zeefdrukken, simulatiespelen ...). Andere aandachtspunten waren jeugdbeleid en wijkwerking.

In Hasselt bestaat dit atelier nu nog onder de naam Doppahuis. De wereldwinkels die door WS werden opgericht zijn ondertussen lid geworden van Oxfam-Wereldwinkels. Trudo Lambregs zelf werkte gedurende tien jaar als coördinator van de wijkgezondheidscentra waar hij instond voor de erkenning en promotie van de forfaitaire geneeskunde.

Het archief bestaat uit 88 beschrijvingen in 12 dozen en is vrij consulteerbaar. Geïnteresseerden bekijken ook best het archief van WS/CVA-afdeling Leuven (archief 225).